

A jövő nemzedékek szószólójának közleménye a vizes élőhelyek világnapja alkalmából

(2024. február 2.)

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes a Ramsari Egyezmény világnapján a vizes élőhelyek védelmének fontosságára, azoknak az emberi jólétben, az emberi élet minőségében játszott alapvető szerepére hívja fel a figyelmet.

A vizes élőhelyek világnapja az 1971. február 2-án aláírt Ramsari Egyezményhez kötődik, amely az egyik első globális, környezetvédelemmel kapcsolatos nemzetközi megállapodás, és az egyetlen, mely egy specifikus ökoszisztéma megóvását szolgálja. A szerződés eredetileg az őshonos, sérülékeny vagy veszélyeztetett madárfajok állományai védelmére jött létre, amit azóta kiterjesztettek a természetes vizes élőhelyeken túl a mesterséges víztestekre, hal- és növényfajokra is.

Magyarország 1979 óta tagja az egyezménynek, és 29 ramsari területtel rendelkezik. Ezek között szerepel a Balaton, a Fertő tó, a Baradla-barlangrendszer, a Hortobágy és a tatai tóvidék is. A legújabb terület – a dél-balatoni halastavak és berkek – 2011 óta áll az egyezmény védelme alatt. Az állam kötelezettsége a vizes élőhelyek megőrzése, fenntartható hasznosításuk elősegítése, illetve az ezekhez szükséges jogi, intézményi és együttműködési rendszer biztosítása.

Hazánkban a ramsari területek alkotmányos védelmet is élveznek. E vizes élőhelyek a nemzet közös örökségének részei, valamint meghatározó jelentőségűek a biodiverzitás fenntartásában is, így kiterjed rájuk az Alaptörvény P) cikkében garantált védelem. E területek megőrzésével az Alaptörvény XX. cikkében megerősített testi és lelki egészséghez való jog, valamint a XXI. cikkben megfogalmazott egészséges környezethez való jog érvényesülése is szorosan összefügg, amint azt a világnap idei témája is mutatja.

2024-ben az esemény fókuszában a vizes élőhelyek és az emberi jólét kapcsolata áll. Az emberi élet minden aspektusa szorosan összefügg e területek állapotával, hiszen számos létfontosságú ökoszisztéma-szolgáltatást biztosítanak számunkra. Az életben maradáshoz szükséges ivóvíz legnagyobb részéhez is innen jutunk hozzá. A vizes élőhelyeket a „föld veséiként” is emlegetik, mivel természetes módon tisztítják és tárolják a vizet. Ezentúl meghatározóak az élelmiszerellátásban, a levegő tisztításában, illetve a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban és hatásai csökkentésében is. A víz elnyelésével csökkentik az árvizeket, enyhítik az aszályokat. Ezek a területek világszerte hozzávetőlegesen minden nyolcadik ember számára jelentenek megélhetést a növénytermesztés, a halászat vagy épp a turizmus területén. Emellett a mentális egészség megőrzéséhez is hozzájárulnak, hiszen számos szabadidős tevékenység helyszínéül szolgálnak. A biodiverzitásban betöltött szerepük is hangsúlyos, hiszen a világ legsokszínűbb élővilágú térségei közé tartoznak.

Ezek a rendkívül fontos vizes élőhelyek a föld legvesélyeztetettebb ökoszisztémái. Háromszor olyan gyorsan pusztulnak, mint az erdők, és az ott élő fajok közül egyre több kerül a kihalás szélére. A víz- és műanyagszennyezés, a felelőtlen mezőgazdálkodás, a túlhalászat, az idegenhonos inváziós fajok terjedése mind súlyosan rombolják e területeket.

A szószóló arra hívja fel a figyelmet, hogy **a vizes élőhelyek az emberi jólét, életminőség és egészség fontos biztosítékai, károsodásuk és eltűnésük súlyos következményekkel jár a jelen és a jövő generációi számára.** Ezek elkerüléséhez és hatásuk csökkentéséhez elengedhetetlen, hogy megértsük e különleges helyek jelentőségét és felbecsülhetetlen értékét, valamint, hogy biztosítsuk fenntartható használatukat, melyek érdekében fordítsunk kellő erőforrásokat megőrzésükre és helyreállításukra.

Tudatosítanunk kell magunkban, hogy az ökoszisztémák, és köztük a különösen fontos vizes élőhelyeink pusztításával az egész bolygót, és saját életfeltételeinket semmisítjük meg.